

Krist Hamsun

Nr. 2 / 2003

Hamsun-nytt

Til Bergfot

Jeg vandred gennem Lande
og blev vant til at gaa.
Og store, fulde Spande
af Glæder jeg saa.
Og alt var at faa.

Men intet, intet glæded mig, og du var ej at naa.

Hvert lønligt Suk, jeg mødte,
og hvert Blik, jeg har set,
hvert Smil, jeg fik, jeg ødte
hvert eneste et.

Hvert eneste et.

Jeg ledte efter dine, o Gud, hvor jeg har ledt.

Og Aarene blev mange,
og jeg blev aldrig fri,
og Milene blev lange,
jeg dansed samme Sti
til samme Melodi.

Da stod du der, du Herlige, og gik mig ej forbi.

Jeg ved ikke, hvad som hændte,
der faldt som Skæl fra mit Syn,
og dybt i mit Hjærte brændte
min Kærligheds Lyn paa Lyn.
Jeg ved ikke, hvad som hændte.

Jeg ved ikke, hvad som hændte,
en Fløjte lød i mit Blod,
og Tusind Stjærner blev tændte,
og Vejen blev rød, hvor jeg stod.
Jeg ved ikke, hvad som hændte.

Nej, ved jeg vel, hvad som hændte!
Du laa ved mit bankende Bryst,
dit Kys og dit Favntag sendte
min Sjæl til en rosenrød Kyst.
Jeg ved ikke, hvad som hændte.

(Hamsuns forlovelsesgave til sin første kone, Bergfot, 1897)

Redaktøren har ordet

Diktet "Til Bergljot" er bare ett av mange til nu ukjente dikt av Hamsun, og det blir spennende å få lese resten når disse publiseres til høsten. Det er unektelig en god følelse stadig å oppdage at man ikke har den fulle oversikt, selv om man gjerne liker å tro nettopp det!

Og så er vi endelig kommet til denne deilige tid, hvor allting lever på sitt meste og sitt beste! Det spirer og gror på alle kanter; i naturen, i kulturen, og ikke minst i den hamsunske litteraturen.

Men selv om sommeren har gjort sitt inntog, kan ikke Hamsun-nyttss redaksjon hvile på laurbærene, for det skjer noe omkring vår forfatter støtt og stadig; i skrivende stund, som vi ser, men også i nær framtid.

I dette nummeret av Hamsun-Selskapets medlemsblad skal redaksjonen som vanlig forsøke å formidle noe av det som til enhver tid rører seg rundt omkring i det hamsunske landskap. Siden programmet for Hamsun-dagene i Grimstad ble publisert i forrige nummer, presenteres her en programskisse for Hamsun-konferansen i Tromsø i september. En mer konkret oversikt over begivenhetene i Latvia i oktober kommer i neste nummer. Dessuten har redaksjonen mottatt et innspill fra et av medlemmene, og det er flott at dere engasjerer dere, og deler meninger og opplevelser med alle interesserte.

Så er det da tid for å nyte sommeren, selvsagt ikke uten litt Hamsun, og hvorfor ikke hente fram diktsamlingen *Det vilde kor*? Det må da være den perfekte oppvarming, i påvente av høstens nærmest sensasjonelle utgivelse... Redaksjonen ønsker sine lesere en riktig god sommer med en strofe fra diktet "Skjærgårdsø":

*Her var jeg kanskje
i tidens morgen
som hvit spiræa
engang at finde.
Jeg kjender duften
igjen fra fordum,
jeg skjælver midt i
et gammelt minde..*

KHVS-kompetanseformidling v/Kathrine Fosshei, red.

Hamsun i tid og rom – i Tromsø

Den tredje internasjonale Hamsun-konferansen går av stabelen i Tromsø 25.-27. september 2003, og hovedtema vil være "Tid og rom i Hamsuns forfatterskap". Hamsun-nytt presenterer her et foreløpig program for konferansen, men I. amanuensis ved Universitetet i Tromsø, Even Arntzen, presiserer at det kan bli endringer. Disse blir i tilfelle kunngjort i neste nummer av medlemsbladet.

Torsdag 25. september:

- 1800-1900: Registrering av konferansedeltakere i hallen ved hovedinngangen Hum-fak/SV-fak.
1900: Åpning av konferansen.
1915-2000: Ingar Sletten Kolloen, Oslo: "Knut Hamsun og det biografiske rom".
2015-2200: Åpning av Hamsun-utstilling på UB. Mottakelse med enkel servering.

Fredag 26. september:

- 0900-0945: Professor Martin Humpal, Praha: "Tid i Hamsuns sakprosa".
1000-1045: Ass. professor Anne Sæbø, St. Olaf College: "Syklisk tid og panteistisk rom i Hamsuns religionssyn".
1100-1145: I. amanuensis Even Arntzen, Tromsø: "'Ingen dører blev låset av for mig.' Student Parelius og det voyeuristiske rom."
1200-1300: Lunsj.
1300-1345: Stipendiat Linda Nesby, Tromsø: "Det nordnorske stedet i Hamsuns romaner".
1400-1445: Ass. professor Troy Storfjell, Augustana College: "Samene i en kartlegging av *Markens Grødes* umulige idyll".
1500-1545: Professor Per Thomas Andersen, Oslo: "Stedets monogami. Sellanrå nok en gang."

(Ill. til *Markens grøde*, av Karl Erik Harr.)

Lørdag 27. september:

- 0900-0945: Ass. professor Elisabeth Oxfeldt, Danmark: "Ingen-steder i Hamsuns orientalske rejseskildringer"
- 1000-1045: Professorstipendiat Henning H. Wærp, Tromsø: "Aspene i utmarken". Om Edevarts stedstap i Knut Hamsuns *Landstrykere* (1927) og *August* (1930)"Post. doc.
- 1100-1145: Professor Steinar Gimnes, Trondheim: "Skogen som 'rom' hos Hamsun"
- 1200-1300: Lunsj.
- 1300-1345: Post. doc. Atle Skaftun, Tromsø: [tittel ennå ikke klar]
- 1400-1445: I. amanuensis Britt Andersen, Trondheim: "Intertekstualitet og modernitetskritikk i Hamsuns roman *Ringen sluttet*"
- 1500-1545: Professor Atle Kittang, Bergen: [tittel ennå ikke klar]
- 2000: **Avslutningsmiddag**

Konferanseavgift: kr 400,-

Betales fortrinnsvis over tilsendt giro, men kan også betales ved frammøte. Konferanseavgiften gir adgang til alle foredrag, kaffe i alle pauser og fritt tilsendt seminarrapport (innbundet bok) med alle foredragene.

Påmelding (innen 10. september): ved henvendelse til Even Arntzen, e-post: even.arntzen@hum.uit.no, telefon: 77644260.

Siden sist I

40 nye Hamsun-dikt er altså oppdaget, og det er selvsagt "sporhunden" Lars Frode Larsen som står bak dette enestående funnet. Noen av diktene har vært publisert i offentlige skrift, men ingen har noensinne stått på trykk i en diktsamling. Som de fleste vet, har Knut Hamsun utgitt kun én diktsamling, *Det vilde kor*, til tross for at han skrev dikt hele sitt liv. Lars Frode Larsen kom over diktene i Nasjonalbibliotekets arkiver, i manuskripts form og på små lapper, og de er skrevet over en lang periode, fra 1878 til 1938. Til høsten gir Gyldendal ut diktene i en samling som skal bære tittelen *En Fløyte lød i mit Blod*, som for øvrig er en verselinje fra diktet "Til Bergljot".

Ja, vår Hamsun slutter vel aldri å overraske!

Hamsun-dager i Grimstad

Redaksjonen tillater seg å minne medlemmene om årets Hamsun-dager i Grimstad 14.-17. august. I år har Hamsun-Selskapets lokalavdeling i Grimstad i samarbeid med Grimstad kommune ”slått to fluer i en smekk”, og kaller arrangementet Hamsun- og Ibsen-dagene. De kan bl. a. by på foredrag av Nils Magne Knutsen, Øystein Rottem og Bjørn Hemmer. Skuespiller Ghita Nørby, som spilte Marie Hamsun i filmen om Hamsun, vil dessuten kaste glans over arrangementet. Nærmere informasjon og påmelding til: turistkontoret@grimstad.no. Se for øvrig program i forrige nummer av Hamsun-nytt.

(Bildet viser Hamsun i sitt hjem Nørholm, Grimstad.)

Siden sist II

Knut Hamsunlaget i Lom krever en ny høring i forbindelse med reguleringsplanen for området omkring Hamsunstugu. Lokallaget mener at kommunestyret har gjort et vedtak som ikke er i tråd med den reguleringsplanen som opprinnelig ble lagt fram. – Resultatet av den reguleringsplanen som vart vedteken i Lom kommunestyre den 10.04.03 er at det verneverdige gardstunet på Garmostrædet, kulturlandskapet og bautaen over Knut Hamsun blir liggjande i ei rundkøyring, skriver lederen for lokallaget, Per Eilev Nyrnes, på vegne av laget, som nå altså forventer ny behandling av saken.

Husk adresseendring og innbetaling av medlemskontingent!

Hamsun i Latvia

Hamsun-Stiftelsen Hamarøy med direktør Knut Erik Høyby i spissen jobber intenst for å få på plass alle brikkene i forbindelse med Hamsun-dagene i Latvia 9.-12. oktober i år. Dette blir årets hovedsatsning i utlandet for stiftelsen, og er en viktig prøvestein i forhold til denne type aktivitet.

Hamsun-dagene er bare ett av mange arrangement under Norske dager i Latvia, og vil i stor grad fokusere på Knut Hamsun, men Herbjørg Wassmo vil også ha en sentral rolle i forbindelse med seminaret. Den første dagen vil foredragsholderne, som er hentet fra både norsk og latvisk forskningsmiljø, konsentrere seg om Hamsun, mens den andre dagen i all hovedsak vil bli viet en dialog mellom Wassmo og en kjent latvisk forfatter. For øvrig byr Norske dager på bl. a. utstillinger, markeder og underholdning, og Latvia er et land med historisk sus, vakker arkitektur og et blomstrende kulturliv.

Knut Hamsun videregående skole er også involvert i forberedelsene, og arbeider bl. a. med et tilbud særlig rettet mot lærere, et prosjekt på kulturturisme, og dessuten jobbes det med å få til en møtearena for aktører innen reiselivsbransjen. I begynnelsen av juli vil en delegasjon fra skolen og Hamsun-stiftelsen reise på befaring til Latvia, slik at de siste brikkene kan falle på plass; ikke minst er det viktig å møte samarbeidspartnerne på latvisk side, som har gjort og gjør en strålende jobb for at alt skal bli best mulig. Se for øvrig annonse på baksiden, eller få mer informasjon på skolens hjemmesider. I neste nummer av Hamsun-nytt kommer det programoversikt.

Ny biografi til høsten

Ingar Sletten Kolloens Hamsun-biografi blir dyr, og redaktør for fakta og dokumentar i Gyldendal, Hans Petter Bakketeig, tror at denne boka kan sette ny rekord i forhold til hva en biografi kan selge.

Første bind har fått tittelen *Svermeren*, og tar for seg Hamsuns liv fram til han blir 67 år. Det er store forventninger i forhold til denne biografien, som Kolloen har jobbet med siden senhøsten 2000, og det er allerede mer enn antydning at det vil komme en del avsløringer, ikke minst gjelder disse Hamsuns forhold til kvinnen, som han dyrket både i sin diktning og i livet for øvrig. – Hamsun levde i 92 år et liv ingen romanforfatter kunne ha diktet opp, sier Kolloen. Andre bind kommer neste år, og vil ta for seg resten av livsløpet, samt de 50 årene som er gått siden Hamsuns død.

Ungdom og litteratur

Den første store litterære ungdomsfestival i Grimstad gikk av stabelen 26.-28. mai i år. Det var selvsagt Hamsun og Ibsen som sto på plakaten, og går det som daglig leder Rolf Erik Nilsen ved Ibsen-huset og Grimstad bymuseum ønsker, blir dette en årvisst begivenhet. – Målet mitt er at flest mulig skal få møte Ibsen og Hamsun på en måte slik at de liker det, at de synes det er bra. Kan jeg gjennom dette arbeidet få noen flere unge mennesker til å lese et drama av Ibsen eller en roman av Hamsun, eller høre et hørespill eller se en teaterforestilling, da synes jeg at jeg har fått noe til. Derfor er vi så nøye med å finne de rette formidlerne, og det tror jeg vi har lyktes med foran denne festivalen: Ibsen og Hamsun for ungdom, sier Nilsen.

Festivalen hadde 1005 besøkende, og Nilsen er svært fornøyd med avviklingen av arrangementet. Han har mottatt mange hyggelige tilbakemeldinger fra både lærere og elever som har deltatt på festivalen som kunne by på mye variert kost; fra teaterforestillinger til rusleturer, foredrag og servering av tapas.

Kramboden

Hamsun-Selskapet kan tilby sine medlemmer følgende salgsartikler:

Lydbokforlagets Hamsun-bøker	25% rabatt
Hamsun i Tromsø. 10 Foredrag fra Hamsun-konferansen i Tromsø 1995 (Ord. Pris kr 225,-)	kr 150,-
Øvrige bøker Hamsun-Selskapets Skrifiserie	50% rabatt
Hamsun-Selskapets T-skjorte	kr 100,-
Plakater(60x90 cm) m/Hamsun i farger	kr 75,-
Kaffekrus m/Hamsun-dikt	kr 80,-

Porto kommer i tillegg

Hamsun i Thereses gate

Lørdag 14. juni 2003 fikk Knut Hamsun endelig sin minneplakett i Thereses gate 49., hvor han oppholdt seg i perioden 1902-1904, og hvor hans første barn, datteren Victoria, ble født høsten 1902.

Avdukingen av plaketten ble foretatt av dikterens sønnesønn, Leif Hamsun, og skuespilleren Bente Børsum leste fra den nye diktsamlingen som kommer til høsten, *En Fløjte lød i mit Blod*. Dessuten bidro representanter fra Oslo Bys Vel, Gyldendal og Hamsun-Selskapets lokalavdeling i Oslo.

Minnesmerket er det første i sitt slag i hovedstaden.

Lesefyst

Kristin Brudevoll, direktør for NORLA (Senter for norsk litteratur i utlandet), kan avsløre at *Sult* av Knut Hamsun er den beste boken hun noen gang har lest. – Den grep meg mest, røsket opp i mitt forhold til litteraturen. Jeg leste den da jeg var ganske ung. Hamsun hadde en annerledes måte å skrive på. Tekstformen var veldig knapp, men boken ga meg likevel sterke bilder, satte min egen fantasi i sving, sier Brudevoll.

Brudevoll er i godt selskap; det er mange som framhever *Sult* som en av de romaner som har gjort sterkest inntrykk. Dette gjelder også forfatteren Yann Martel, som sier om Hamsuns store gjennombrudd at: "*Sult* gjorde et voldsomt inntrykk på meg. Ei nydelig bok, med et spesielt perspektiv. Den rare, sultende, hjemløse mannen. Det var en historie som begeistret meg."

Innspill

Kjære redaktør av "Hamsun-nytt".

Jeg vet ikke om dere tar mot "leserbrev", men jeg gjorde meg disse betraktninger.

Som selskapsmedlem mottok jeg samlingen av foredrag fra seminaret i fjor og har lest de fleste av dem. Det er tydeligvis mange måter å nærme seg Hamsuns diktning på og jeg skal ikke bestride noen av tolkningene, men bare fortelle om min egen leseropplevelse. Det som fikk meg på sporet var Even Armtzens "Betraktninger rundt *Kareno*-trilogien" og bemerkningen om "minering" der Arntzen også refererer til *Pan* og Løytnant Glahns ulykksalige sprengningsulykke og sier at mineringen symboliserer "en destruktiv erotisk kraft". Kanskje det er riktig, men jeg har lyst til å kommentere fascinasjonen med fenomenet steinskred/ras som jeg mener å finne i bøkene til Hamsun .. pluss min smule forklaring.

Som alle vet var ytre Hamarøy preget av risikable bosetninger under bratte fjell, og unge Knuts første opplevelse av dette var vel grenda Hansbakk dit han sikkert kom under gjeting og bærplukking (og hadde sin "gamme" noe senere). Over dalen der rager det åtte hundre meter høye Hansbakkfjell som har mange arr av stein som har løsnet høyt oppe, og de skogklede liene nedenfor har åpne felt der skred har pløyd vekk alle trær. Mesteparten kanskje p.g.a. snø, men med ujevne mellomrom løsner det stein som knuser seg selv til grus og støv lenge før de når ned til dalbunnen. Her ble nok den inntrykksvare dikterspire vitne til større og mindre bergfall som fylte luften med brak og den umiskjennelige lukt av sprengt stein. I tillegg kunne han betrakte resultatet av et tidligere kjemperas som har etterlatt svære steinblokker rundt om på jordene. Dette så lenge siden at våningshus og fjøs er bygd like ved, men Knut reflekterte nok over det inferno som måtte ha utspilt seg den gang det skjedde og hva som ville skjedd om det hendte igjen mens han var der.

Jeg er litt opphengt i dette fordi det var min egen opplevelse i unge år på slike steder, noe som resulterte i marerittaktige nattedrømmer om umåtelige steinmasser ned fra tåkefjell. Derfor var det at jeg med stor interesse noterte meg Hamsuns kretsing rundt fenomenet da jeg begynte å lese ham. Mitt yndlingseksempel i så måte er etterordet til *En Vandrer spiller med Sordin*, der helten har begitt seg opp i høstfjellet og overnatter i en steinhule og blir vitne til et steinskred: "... Klokken er ti. Regnet har hørt

opp, men det er fremdeles varmt. Jeg sitter og ser ut av Hulen og hører paa Skogen som bøier seg og suser. Da høres det en Sten i Fjældet ...etc" Så følger en så intens riktig beskrivelse at det for meg beviser at han både må ha sett og kanskje hatt en nære-på-opplevelse med denne destruktive kraft.

Den mye omtalte naturfølelse hos Hamsun var nok også preget av angst, skredfenomenet symboliserer at han innså at naturen i siste instans ville "begrave" all menneskelig kultivering. Men dermed er jeg midt i et annet av hans trekk; nemlig vaklingen mellom to motstridende holdninger, som i *Landstrykere*, der han et øyeblikk hudfletter poldværingene for deres sløve naturbundne tilværelse og i neste håner den nye industrielle tidsånd som invaderer stedet. Det er ikke rart at det blir plass for mange tolkninger.

Bodvar Skutvik
Skyttarveien 14.
8020 Bodø

(Hamarøyfjell som bader i midnattsol.)

Hamsun-nytt takker for bidraget, og håper på flere innspill framover.

Siden sist III

Grimstad har høye ambisjoner når det gjelder profileringen av Hamsun og Ibsen, og målet er å reise et profilbygg som skal vekke oppsikt og anerkjennelse utover regionen. Bygget skal romme både arkiv, bibliotek og museum, og skal bidra til å gjøre Grimstad til dikternes by.

Hamsun-Selskapet ble stiftet under Hamsun-dagene på Hamarøy 1988, med det formål å arbeide for å utbre interessen for Knut Hamsuns forfatterskap.

Medlemskontigent

Enkeltmedlemmer	kr. 200,00	pr. år
Familiepar	kr. 250,00	pr. år
Institusjoner	kr. 500,00	pr. år

Styret

Leder	Alf Einar Øien, Narvik
Nestleder	Even Arntzen, Tromsø
Styremedlem	Helga Wiik, Hamarøy
Styremedlem	Ola Veigård, Grimstad
Styremedlem	Nils M. Knutsen, Tromsø
Styremedlem	Lars Frode Larsen, Oslo
Styremedlem	Gudrun Eidsvik, Trondheim

Varamedlem Henny Moan, Oslo
Varamedlem Ernst Mortensen, Alta
Varamedlem Torill Halmøy, Hamarøy
Varamedlem Erik Gjestvang, Larvik

Selskapets adresse

Postboks 31, 8298 Hamarøy - tlf. 75 76 51 01

Epost: helga.wiik@hamaroy.kommune.no

Medlemsbladet er utgitt av Hamsun-Selskapet ved hjelp av KHVS-kompetanseformidling, Hamarøy.

B-POST

Naboer på nytt over en "kopp" Hamsun

HAMSUN DAGENE

9.-12. OKTOBER 2003

i Valmiera og Riga

Deltakere fra Norge og baltiske land

Møt lærerkolleger og et aktivt norskinteressert språk- og litteraturmiljø i Latvia. Bli med på et litterært og pedagogisk vinklet internasjonalt kulturarrangement:

- ◆ En pedagogisk-kulturell workshop med latviske lærerkolleger om skolearbeid i to land, sett under eget og fremmed perspektiv (arbeidsspråk: engelsk).
- ◆ Forelesninger om Knut Hamsuns forfatterskap med bl.a. Even Arntzen, Maija Burima, Nils Magne Knutsen og Ingar Sletten Kolloen.
- ◆ Herbjørg Wassmo i samtale med latviske forfattere
- ◆ Kulturbyen Riga, den internasjonale teaterfestivalen "Homo novus", utstillinger, musikk og film.
- ◆ En norsk-latvisk slottsaften med den norske ambassaden som vertskap.

(Med forbehold om endringer)

Arrangør: Hamsun Stiftelsen Hamarøy og Knut Hamsun videregående skoles kompetanseformidling i samarbeid med UD. **Info:** www.hamsun.vgs.no
Opplysn. og påmelding: Knut Hamsun videregående skole/joarkkaskåvliå. 8294 Hamarøy -Tlf. 75 77 23 50
e-post bribra@hamsun.vgs.no

Hamsun-Selskapet